

DOKUMENTACJA STANU ZACHOWANIA ORAZ PROGRAM PRAC
KONSERWATORSKICH PRZY DREWNIANYCH OKNACH KOŚCIOŁA
P.W. ŚW. KATARZYNY ALEKSANDRYJSKIEJ W STARYM WIELISŁAWIU.

Inwestor: Zgromadzenie Najświętszych Serc Jezusa i Maryi oraz Wieczystej Adoracji
Najświętszego Sakramentu Ołtarza Prowincja Polska – Dom Zakonny,
Stary Wielisław 83 B., 57-300 Kłodzko.

Autor dokumentacji: Dyplomowany Konserwator Detalu Architektonicznego

mgr Sławomir Oleszczuk, Myślniew 14, 63-507 Kobyla Góra.

**WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW**
we Wrocławiu
DELEGATURA w WAŁBRZYCHU
58-300 Wałbrzych, ul. Zamkowa 3
tel. 74 842-64-18, fax 74 842-66-60

marzec 2023.

Załącznik nr. 1
do decyzji

Nr 208/2023 z dnia 14.03.2023

mgr Sławomir Oleszczuk
Konserwator Dziel Sztuki
nr dyplomu 1468

Dokumentacja ma na celu opracowanie stanu zachowania 28 drewnianych okien kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu oraz zaproponowanie wykonania okien wystarczająco zabezpieczających wnętrze kościoła przed zewnętrznymi warunkami atmosferycznymi. Obecny stan zachowania stolarki okiennej nie pozwala na zabezpieczenie bogatego wyposażenia kościoła przed nadmierną wilgotnością przez $\frac{3}{4}$ roku i niewłaściwą termoizolacją. Zimą zamarza woda, latem okna nie chronią przed upałami i trzeba stawiać wodę w naczyniach, bo jest za sucho (za mała wilgotność względna). Wnętrze kościoła w Starym Wielisławiu wyposażone jest w drewniane rzeźby (gotyk, barok, rokoko, neobarok), drewniane ołtarze i ambonę (barok, rokoko), polichromie ścienne (barok, neobarok) obrazy olejne oraz organy z końca XIX wieku. Tak bogate wyposażenie wymaga stolarki okiennej dającej odpowiednią termoizolację.

I. OPIS OBIEKTU

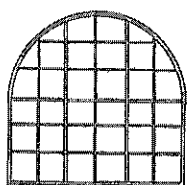
Historia:

Kościół w Starym Wielisławiu wymieniony był już na początku XIV wieku. W 1300 roku papież Bonifacy VIII wydał bulę, w której nazwał wielisławską świątynię „Przybytkiem Niebieskim” i ustanowił ją kościołem pielgrzymkowym. Spalony w 1428 roku przez husytów, zastąpiony został murowanym. Obecny kościół orientowany, murowany i tynkowany, wzniesiono w XV wieku i rozbudowano w wiekach XVI i XVIII. Wystrój wnętrza jest głównie barokowy i rokokowy. Kościół nosi wezwanie św. Katarzyny Aleksandryjskiej, której relikwie przywieziono tutaj w 1660 roku z Rzymu. W czasie reformacji (w latach 1618-1622) nie przejęty był przez protestantów, administrowany przez kłodzkich augustianów, a następnie przez kłodzkich jezuitów, którzy w latach ok. 1700–1730 przebudowali kościół z zachowaniem gotyckiego prezbiterium. Jednonawowy korpus przekształcono na trójnawowy, w nawiązaniu do typu kościoła emporowo-halowego z bocznymi kaplicami i z emporami. Charakterystyczny styl architektoniczny dla Jezuitów, którzy rozwijali lokalny ośrodek pielgrzymkowy. Ruch pielgrzymkowy nasilił się po roku 1713, gdy zaraza zrobiła w okolicy straszliwe spustoszenie, nie tknęła jednak nikogo w Starym Wielisławiu. Do prezbiterium dostawione są dwie przybudówki z zakrystią i oratoriami na piętrach. Około 1770 r. wykonano freski w płafonach na sklepieniu prezbiterium. W 1796 r. zrealizowano kamienne, późnobarokowe portale w fasadzie i w pn. elewacji korpusu nawowego,

obramienia okien naw bocznych. Zapewne w 3 ćwierci XIX w. przebudowano wieżę i nakryto obecnym neoromańskim hełmem. Może wówczas nad nawą i prezbiterium założono wspólny dach. W końcu XIX w. odnowiono polichromię sklepienia prezbiterium, uzupełniono neobarokową polichromią dekoracyjną. W tym stylu wykonana jest też monochromatyczna polichromia nawy. Nowa polichromię wnętrza kościoła tworzone w nawiązaniu do ornamentyki dojrzałego baroku. W 1 ćw. XX w. wykonano witraże do czterech okien prezbiterium w pracowni „Josef Peter Bockhorni” z Monachium.

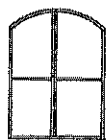
Informacje o historii obiektu za: 1. Oprac. Iwona Rybka-Ceglecka, Oddział Terenowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa we Wrocławiu, z dnia 04.11.2016 r. oraz 2. Historia na stronie internetowej Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Starym Wielisławiu <https://www.starywielislaw.pl>.

Okna przyziemia nawy i przybudówek zamknięte łukami odcinkowymi, ujęte kamiennymi obramieniami i parapetami. Okna empor o łuku pełnym, bez obramień z kamiennymi parapetami. Wszystkie wykonane są z drewna sosnowego. Schemat rozmieszczenia i numeracji okien przedstawiono na Rys.1-2. Numerację rozpoczęto od lewej strony parteru północnej elewacji. Kolejne okna liczone są od lewej strony pierwszego piętra północnej elewacji. Wszystkie okna są ościeżnicowe, pojedyncze z podziałem szczelinowo - krzyżowym. Szczeliny z zewnętrznym wpustem na szklenie w kicie, wyjątek stanowią dwa okna (5-6D) nad drzwiami elewacji zachodniej, gdzie brak zewnętrznych wpustów, szklenie było na kit w szczelinach szczelin. Z dwudziestu ośmiu drewnianych okien parteru i pierwszego piętra wyodrębnić można sześć typów A-F.

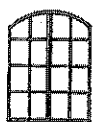

- „A” - trzynaście okien pierwszego piętra (okna 15A-27A, Fot. 10-19, 23-24, 27-28, 38-46), ościeżnicowe, pojedyncze, zakończone półkoliście, dzielone na sześć ruchomych ramiaków, środkowy dolny ramiak jako skrzydło rozwierane, oryginalnie na zawiasach kątowych oraz z kątownikami na narożach, pozostałe ramiaki jako skrzydła półstałe, bez okuć mocowane na przekręcane haki, wszystkie ramiaki łączone konstrukcyjnie czopami na kołki, sześciocdzielne jedynie górne skrajne łukowe pięciocdzielne, podział szczelinami z wpustami zewnętrznymi na szklenie z kitem. Główna konstrukcja okna składa

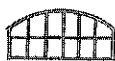
się z dwóch profilowanych słupków i jednego profilowanego śłemia wychodzącego ponad słupki oraz z ościeżnicy (załącznik nr 1-2). Wymiary: szerokość 224 cm, wysokość 224 cm.

- „B” – dziewięć okratowanych okien parteru (okna 1B-4B, 7B-10B, Fot. 2-9, 30-37), ościeżnicowe, pojedyncze, zakończone łukiem odcinkowym, dzielone na dwa dwudzielne skrzydła rozwierane na zawiasach czopowych, podział szczelinami z wpustami zewnętrznymi na szklenie z kitem. Główna konstrukcja okna składa się z profilowanego słupka umieszczonego na środku oraz z ościeżnicy. Wymiary: szerokość 112 cm wysokość 158 cm.

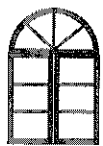
- „C” – dwa okratowane okna parteru w południowej zakrystii (okna 11C i 14C, Fot. 47-48, 50-51), ościeżnicowe, pojedyncze, zakończone łukiem odcinkowym, dzielone na dwa ośmiodzielne skrzydła rozwierane na zawiasach kątowych, podział szczelinami z wpustami zewnętrznymi na szklenie z kitem. Główna konstrukcja okna składa się z profilowanego słupka umieszczonego na środku oraz z ościeżnicy. Wymiary: szerokość 112 cm wysokość 136 cm.

- „D” – dwa okratowane okna nad drzwiami parteru elewacji zachodniej (okna 5-6 D, Fot. 21-22, 25-26), ościeżnicowe, pojedyncze, zakończone łukiem odcinkowym, dwa ramiaki sześciu dzielne jako skrzydła półstałe, bez okuć mocowane na przekręcane haki, wszystkie ramiaki łączone konstrukcyjnie czopami na kołki. Brak wpustów w szczelinach, szklenie na kit w szczelinach szczelin. Główna konstrukcja okna składa się z profilowanego słupka umieszczonego na środku oraz z ościeżnicy. Wymiary: szerokość 120 cm wysokość 65 cm.

- „E” – dwa okna parteru w dobudówce wejścia do zakrystii na elewacji wschodniej (okna 12-13 E), ościeżnicowe, pojedyncze, jeden ramiak czterodzielny jako skrzydło półstałe, bez okuć mocowane na przekręcane haki, podział szczelinami z wpustami zewnętrznymi na szklenie z kitem. Ramiaki łączone konstrukcyjnie czopami na kołki. Wymiary: szerokość 60 cm wysokość 60 cm.

- „F” - okno wschodniej ściany prezbiterium na wysokości pierwszego piętra, ościeżnicowe, pojedyncze, zakończone półkoliście, dzielone na dwa trójdzielne skrzydła rozwierane jako jedyne okno na zewnątrz (brak dojścia za głównym ołtarzem w prezbiterium), na zawiasach pionowych, podział szczelinami z wpustami zewnętrznymi na szklenie z kitem. Główna konstrukcja okna składa się ze słupka umieszczonego na środku i ślemienia nad którym umieszczono półkoliste stałe nadślemię, dzielone szczelinami promieniście na cztery równe pola. Wymiary: szerokość 120 cm wysokość 156 cm. Łączna powierzchnia 28 okien przeznaczonych do wymiany to 88,41 m².

Kościół p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu został wpisany indywidualnie do rejestru zabytków decyzją nr A/1666/658 z dnia 14.03.1960 r.

Stan zachowania:

Ogólnie stan zachowania jest zły, wymagający rekonstrukcji okien. Stolarka okienna z początku XVIII wieku była wielokrotnie naprawiana, dowodem na to są między innymi różne okucia pochodzące z późniejszych okresów. Stolarka okienna z początku XVIII wieku pierwotnie prawdopodobnie wszędzie posiadała montaż szyb w szczeliny szczelin i ramiaków bez wpustów zewnętrznych. Ze starego sposobu szklenia zachowały się z 28 okien jedynie dwa okna parteru nad bocznymi wejściami w elewacji zachodniej. 26 okien ma wpusty z zewnątrz na szklenie z kitem szklarskim. Drewniane elementy okien bardzo mocno wypłukane od zewnątrz, widoczne są głębokie rowki pomiędzy słojami. Szprosy mają tak mocno zniszczoną strukturę, że gwoździe trzymające szyby nie mogą ich przytrzymać po odpadnięciu kitu. W ostatnich latach kilkakrotnie szyby wylatywały z ram obok kościoła tworząc zagrożenie dla ludzi przebywających pod kościołem. Wpusty prawdopodobnie wykonano później przez wycięcie czy wydlutowanie, co znacznie osłabiło konstrukcję szczególnie szczelin. W parterowych oknach korpusu (8 okien) zmniejszono podział skrzydeł z ośmiu na dwa, zostawiono jedną szczelinę poziomą na środku wysokości. W ok. 50% oszkleń brak kitu we wpustach. Liczne tymczasowe naprawy wykonane zostały wielokrotnie niepoprawnie i nieestetycznie.

Stolarka okienna obecnie nie spełnia podstawowych norm izotermicznych. Proste profile umożliwiają niekontrolowane przenikanie wiatrów, deszczu, wysokich i niskich

temperatur. Dodatkowo wiele ramiaków zdeformowało się powodując powstawanie dużych szczelin. Odrębnym problemem są źle wyprofilowane parapety, brak odpowiednich spadków, czy wręcz spadki przy niektórych oknach są do środka a nie na zewnątrz. Prawie wszystkie dolne listwy ramiaków z kapinosami są mocno zniszczone i powodują zaciekanie wody na ościeżnice, powodując biologiczną degradację. Brak odpowiedniego spadku powierzchni parapetów (powinien być minimum 3% na zewnątrz), powoduje powstawanie na nich wykwitów glonów i porostów.

II. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Podstawowym założeniem prac konserwatorskich przy oknach kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu jest zapewnienie odpowiedniej bariery dla zewnętrznych czynników atmosferycznych. Okna o odpowiedniej izotermice pozwolą na zachowanie wystarczającej wilgotności względnej i temperatury w kościele o każdej porze roku. Minimalna grubość pakietu zespolonego wyeliminuje kondensację wody powstającą na pojedynczych szybach (współczesne rozwiązanie stosowane w wielu zabytkowych obiektach jak np. Belweder w Warszawie). Zrekonstruowana stolarka okienna posiadać powinna łatwy do obsługi sposób otwierania (rozwieralno-uchylne) przynajmniej w jednym skrzydle w celu wietrzenia wnętrza kościoła szczególnie w miesiącach letnich. Jedno z najlepiej zachowanych dużych okien piętra (typ „A”), powinno być poddane konserwacji i wyeksponowane na jednej ścianie sanktuarium jako świadek.

1. Wykonanie szczegółowej inwentaryzacji obmiarowo-rysunkowej każdego z pięciu typów okien.
2. Wykonanie badań stratygraficznych stolarki okiennej w celu uzgodnienia pierwotnej kolorystyki wewnętrznej i zewnętrznej łącznie z okuciami. Wyniki badań powinny być przedstawione w osobnej dokumentacji, na podstawie której zatwierdzone zostaną przez Służby Konserwatorskie kolory stolarki i okuć.
3. Wykonanie nowych okien z drewna sosnowego klejonego z nowymi systemami otwierania rozwieralno-uchylnymi (minimum po jednym ramiaku-skrzydło w oknie). Rekonstrukcja wszystkich profili: słupków, ślemion, ramiaków i szczeblin (szprosów).

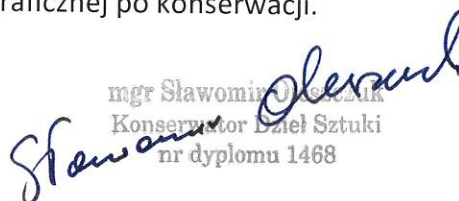
W celu polepszenia termoizolacji proponuje się minimalne pakiety zespolone tj. od zewnątrz szyby bezpieczne 33.1, od wewnątrz szyby grubości 3-4 mm. Pomiedzy szybami perforowane aluminiowe ramki, malowane proszkowo (kolor ustalony po badaniach stratygraficznych), wypełnione higroskopijnym granulatem, szerokość ramek 6 mm (całość pakietu ok. 16 mm grubości). Rekonstrukcja podziału szczeblinowo – krzyżowego przez obustronne przyklejnie ramek na szyby pakietów zespolonych tzw. szprosy wiedeńskie. Drewno malowane kilkukrotnie warstwami gruntu i farb końcowych renomowanych firm jak np. Teknos lub Remmers. Kolorystyka drewnianych okien oraz rodzaje zastosowanych okuć uzgodnione ze Służbami Konserwatorskimi.

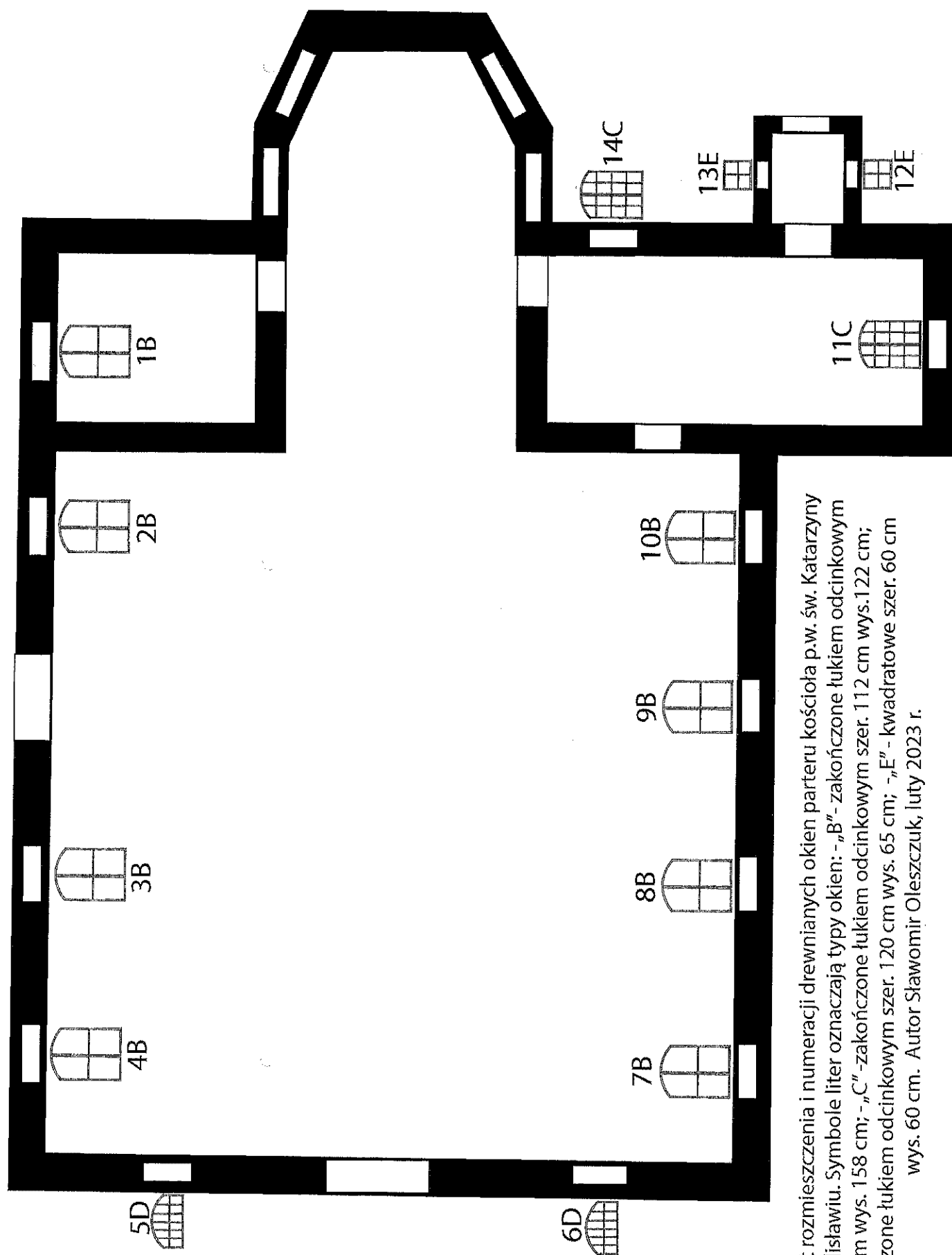
4. Demontaż starej stolarki okiennej.
5. Przygotowanie obokni pod nowe okna, naprawa lub częściowa wymiana tynków przy oknach.
6. Montaż nowych okien z obróbką obokni i blaszanych parapetów z odpowiednim spadkiem wody na zewnątrz.

Konserwacja jednego z okien typu „A” z początku XVIII wieku.

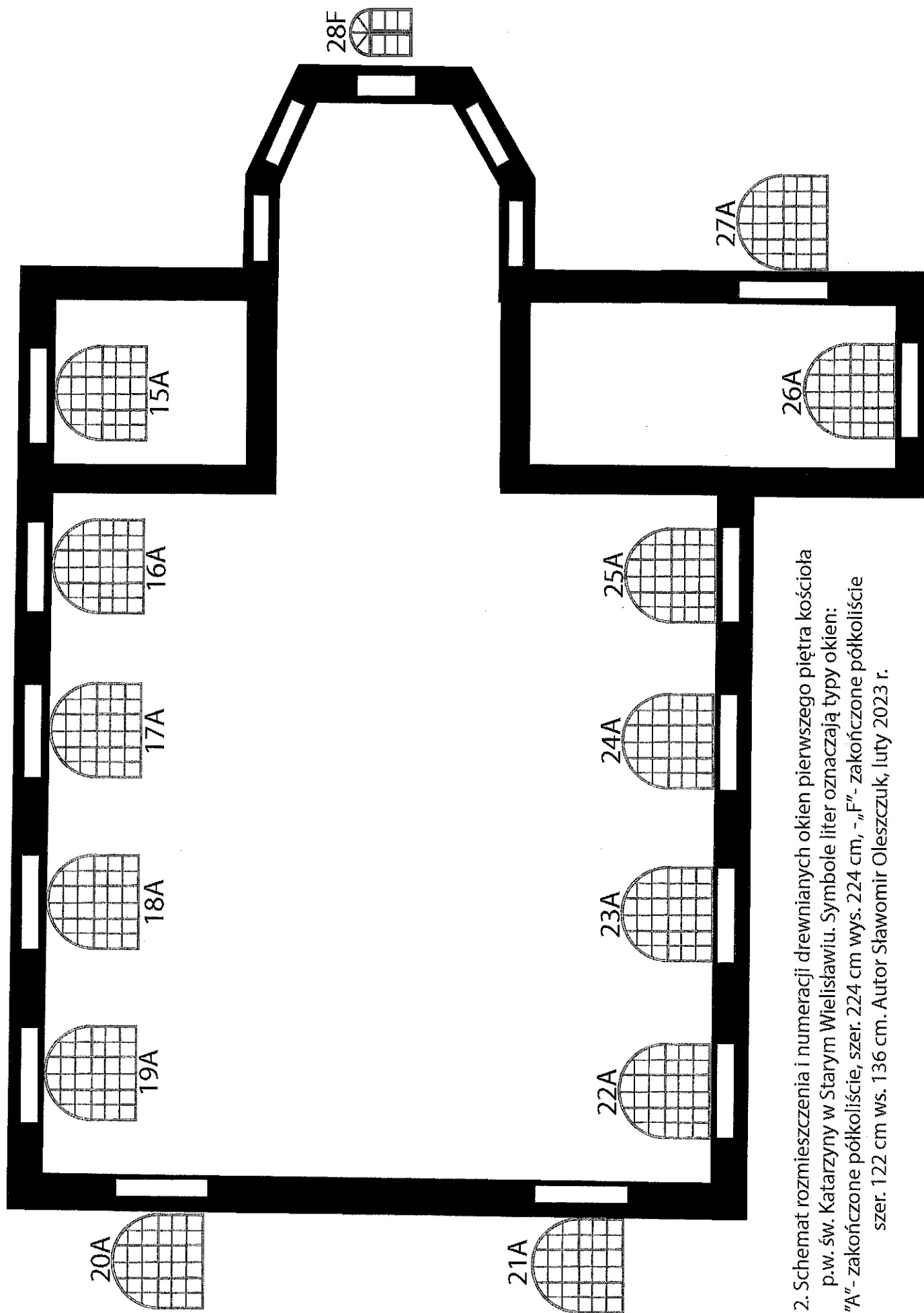
1. Wytypowanie najlepiej zachowanego dużego okna pierwszego piętra (typ „A”) do konserwacji. Ewentualna wymiana okuć lepiej zachowanych z innych okien.
2. Wykonanie dokumentacji opisowej i fotograficznej przed konserwacją.
3. Demontaż ram okiennych i ościeżnic.
4. Zabezpieczenie tymczasowe otworów płytą typu OSB.
5. Demontaż metalowych elementów (zawiasy, klamki, śruby) z zabytkowych drewnianych elementów okien.
6. Czyszczenie chemiczne metalowych elementów.
7. Po oczyszczeniu metalowych (żelaznych) elementów, zabezpieczenie antykorozyjne: - środkiem taninowym (np. Cortanin F, firmy Organika S.A.) i zabezpieczenie końcowe powierzchni żelaznych przed korozją gruntem i farbą o odpowiedniej kolorystyce zgodnej z badaniami stratygraficznymi.
8. Wstępne czyszczenie drewnianych elementów.

9. Konserwacja drewnianych elementów: czyszczenie chemiczne i mechaniczne, przygotowanie gniazd na fleki w miejscach zniszczonego drewna, uzupełnienie dużych ubytków flekami z drewna tego samego gatunku, naprawy zawiasów i nieszczelności, uzupełnienie drobnych ubytków odpowiednimi masami do konserwacji drewna, kilkukrotne gruntowanie, kilkukrotne malowanie zgodnie z ustaloną kolorystyką.
10. Montaż zakonserwowanych metalowych elementów okien.
11. Montaż zabytkowych szyb skompletowanych z innych okien na neutralny silikon, kolor ustalony po badaniach stratygraficznych.
12. Montaż ościeżnicy ze słupkami i ślemieniem na wybranej ścianie sanktuarium.
13. Montaż zakonserwowanych ram okiennych w ościeżnicy.
14. Wykonanie dokumentacji opisowej i fotograficznej po konserwacji.

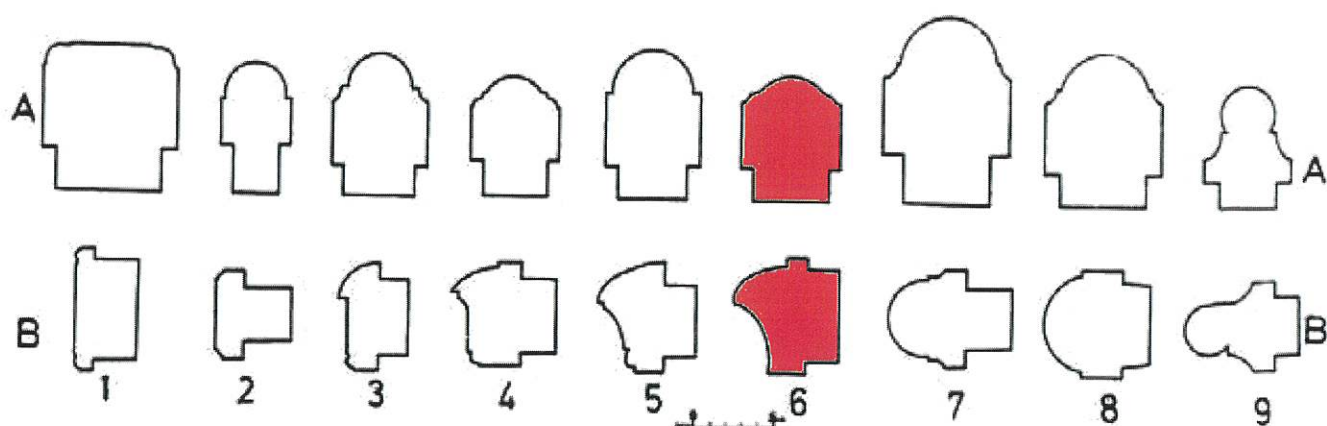

mgr Sławomir Oleś
Konserwator Dziej Sztuki
nr dyplomu 1468

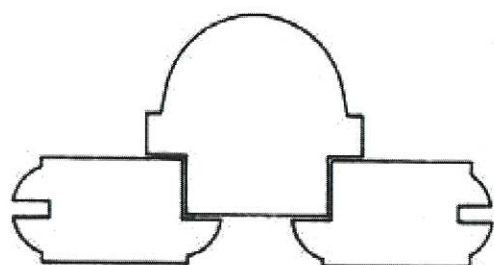
Rys. 1. Schemat rozmieszczenia i numeracji drewnianych okien parteru kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Symbole liter oznaczają typy okien: - „B” - zakończone łukiem odcinkowym szer. 112 cm wys. 158 cm; - „C” - zakończone łukiem odcinkowym szer. 112 cm wys. 122 cm; „D” - zakończone łukiem odcinkowym szer. 120 cm wys. 65 cm; - „E” - kwadratowe szer. 60 cm wys. 60 cm. Autor Sławomir Oleszczuk, luty 2023 r.

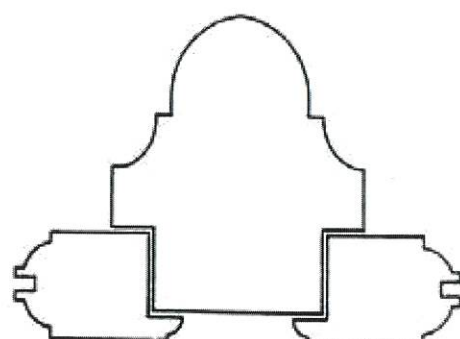
Rys. 2. Schemat rozmieszczenia i numeracji drewnianych okien pierwszego piętra kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Symbole liter oznaczają typy okien:
 - "A"- zakończone półkoliście, szer. 224 cm wys. 224 cm, - "F"- zakończone półkoliście szer. 122 cm ws. 136 cm. Autor Sławomir Oleszczuk, luty 2023 r.

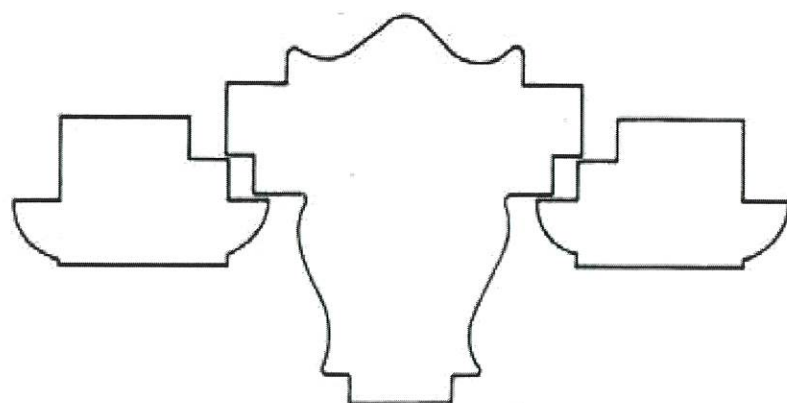
II. 38 Zestawienie słupków i śłemion okien toruńskich: A - przekroje słupków, B - przekroje śłemion:
 1 - ratusz staromiejski, lata 30-te XVIII w. 2 - skarbczyk w kościele Św. Jana, XVIII w. 3 - kamienica Pod Gwiazdą, ok. poł. XVIII w. 4 - ul. Szczytna 13, II poł. XVIII w. 5 - ul. Chełmińska 28, parter, XVIII/XIX w. 6 - ul. Żeglarska 7, parter, XVIII w. 7 - kościół Św. Ducha, 1756 r. 8 - Stary Rynek 19, II poł. XVIII w. 9 - ul. Wielkie Garbary 2, ok. poł. XIX w. [oprac. autor]

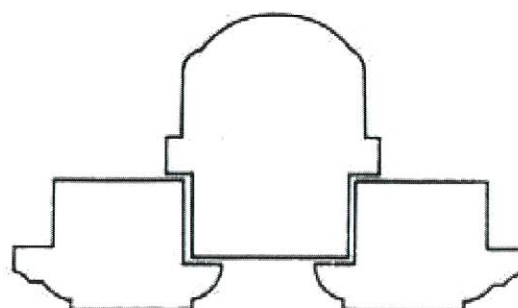
1. Pommersfelden

2. Favorite

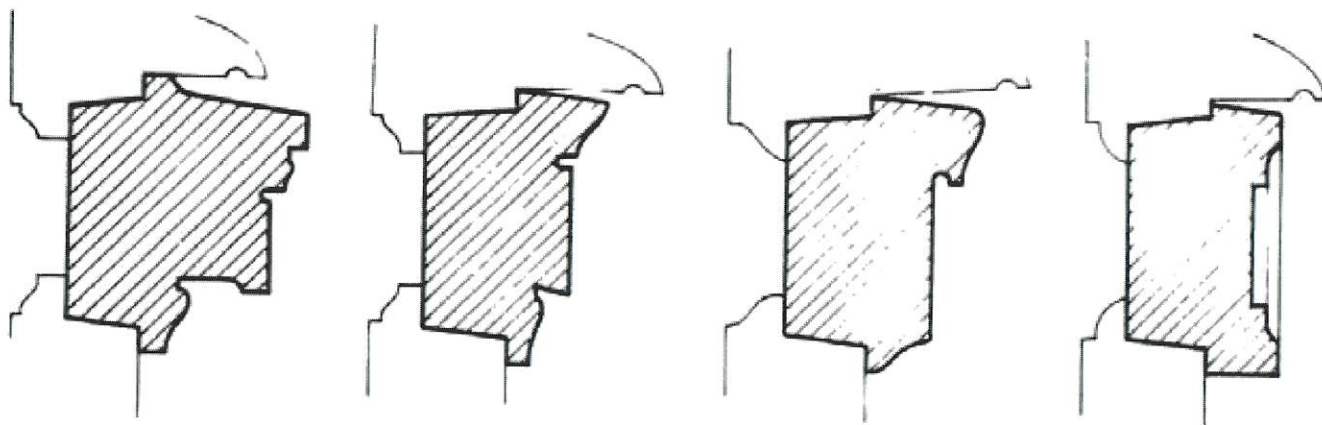
3. Würzburg

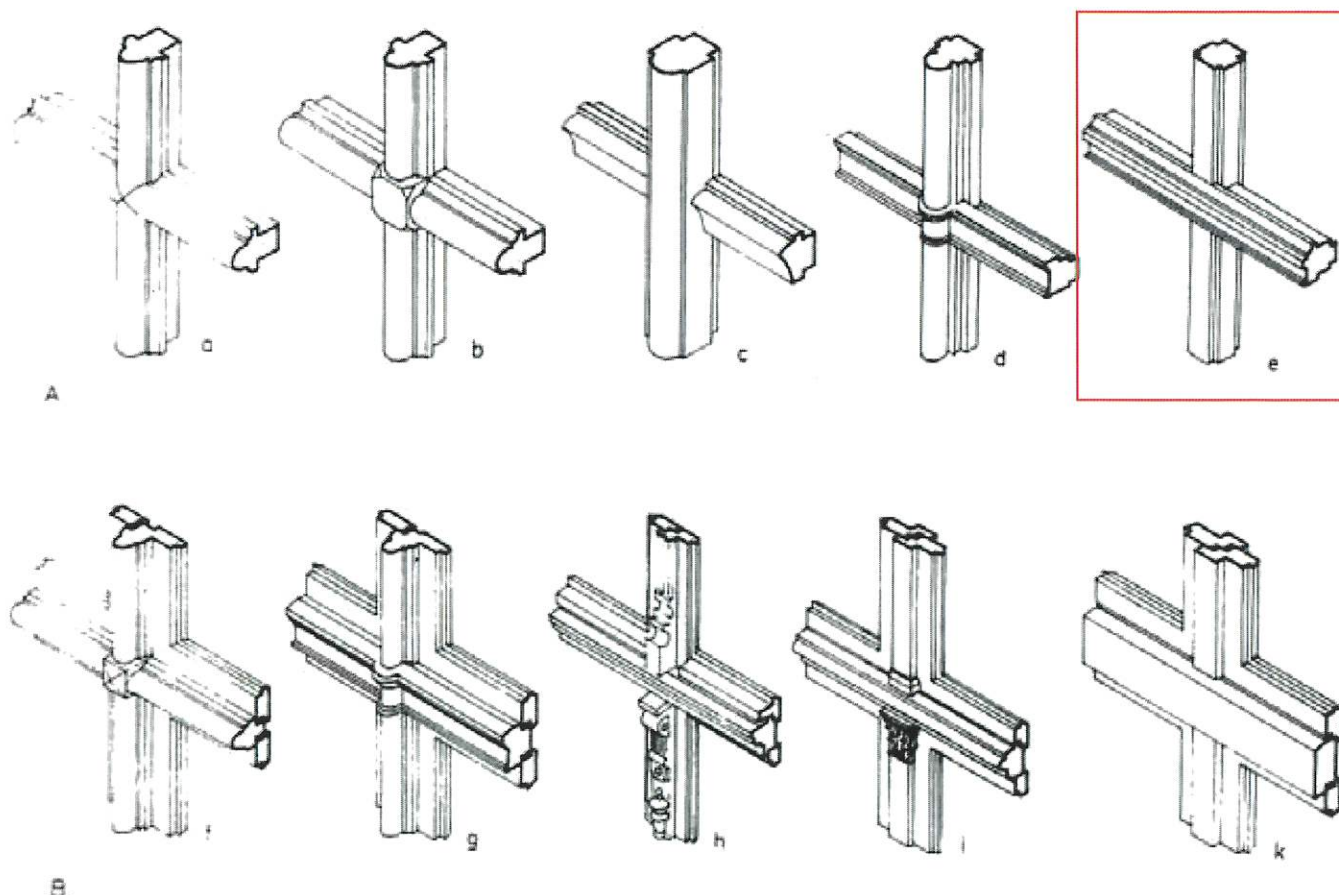
4. Bayreuth

II. 39 Zestawienie słupków okiennych (wraz z ramiakami) wg S. Lietz [repr. A. Skowroński]

Załącznik nr 1, Strona 107, Jan Tajchman, „STOLARKA OKIENNA W POLSCE, ROZWÓJ I PROBLEMATYKA KONSERWATORSKA”, BIBLIOTEKA MUZEALNICTWA I OCHRONY ZABYTKÓW, STUDIA I MATERIAŁY- Tom V, Warszawa 1990. Zaznaczono podobne rozwiązania słupka i śłemienia z tego samego okresu.

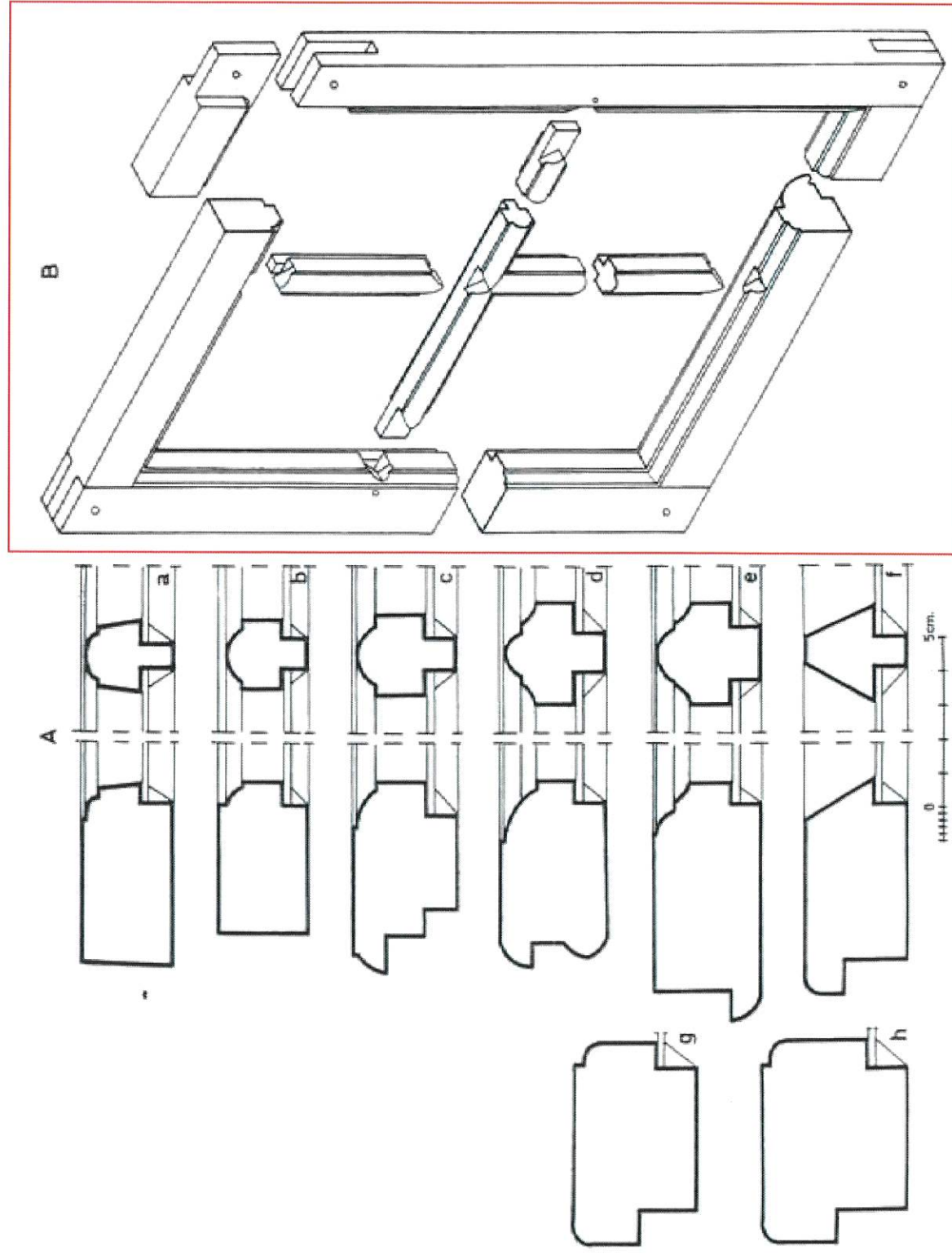

II. 42 Zestawienie ślemin wg podręcznika J. Heuricha z 1882 r. [repr. A. Szandomirski]

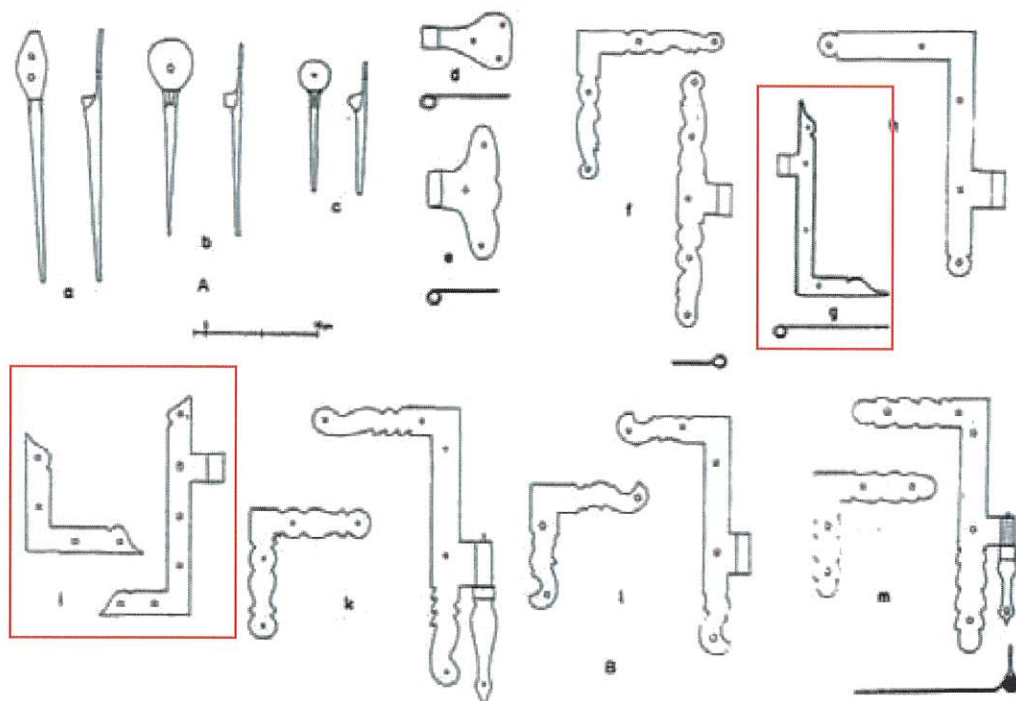

II. 43 Zestawienie krzyży okiennych: **A** - krzyże okienne właściwe - przenikanie słupków i ślemin okiennych: a. w tej samej płaszczyźnie przy podobnych profilach b. w tej samej płaszczyźnie przez zastosowanie "kostki" c. w różnej płaszczyźnie, przy dominującym słupku przechodzącym [rozwiązanie najczęstsze] d. w różnej płaszczyźnie, przy dominującym śleminiu z występem **e. w różnej płaszczyźnie, przy dominującym śleminiu przechodzącym** **B** - pozorne krzyże okienne w oknach bezsłupkowych (częściowo bezsłupkowych): f. ślemin z kostką, listwa przymykowa w formie słupka g. ślemin z występem, listwa przymykowa w formie słupka h. ślemin przechodzące, listwa przymykowa w formie ozdobnej listwy i. ślemin przechodzące, listwa przymykowa w formie pilastra lub kolumnki k. ślemin przechodzące płaskie w oknach znormalizowanych [oprac. autor, repr. A. Szandomirski]

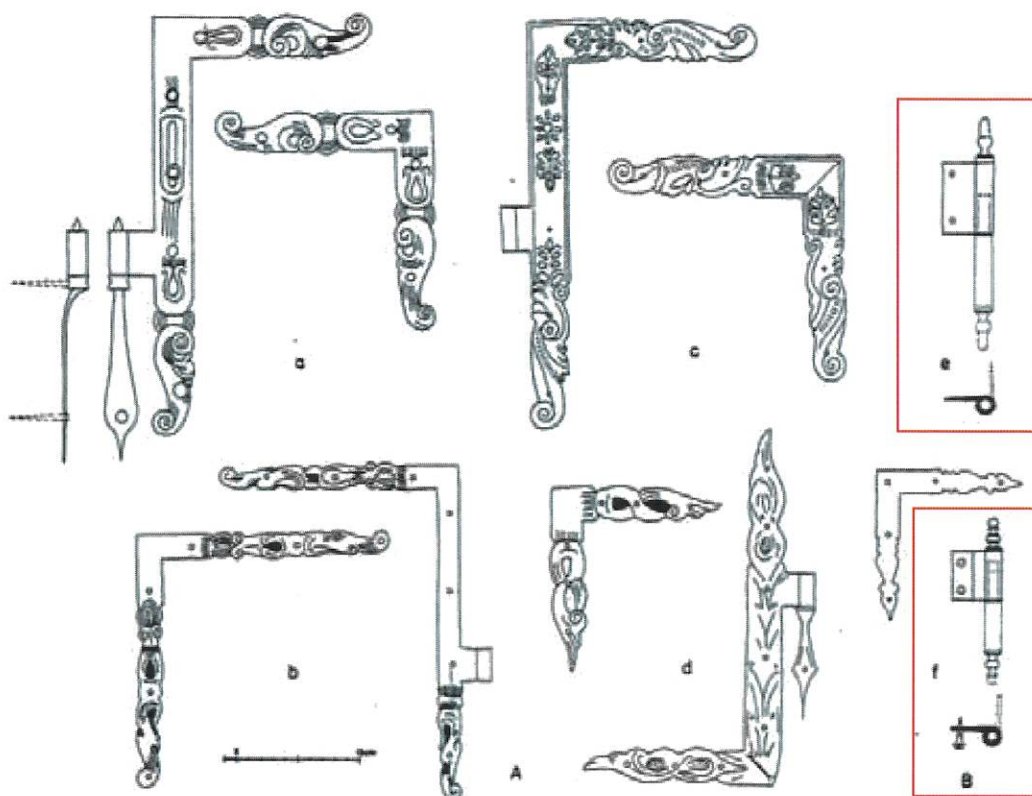
Załącznik nr 2. Strona 108, Jan Tajchman „STOLARKA OKIENNA W POLSCE, ROZWÓJ I PROBLEMATYKA KONSERWATORSKA”, BIBLIOTEKA MUZEALNICTWA I OCHRONY ZABYTKÓW, STUDIA I MATERIAŁY- Tom V, Warszawa 1990. Zaznaczono podobne rozwiązania słupka i śleminia.

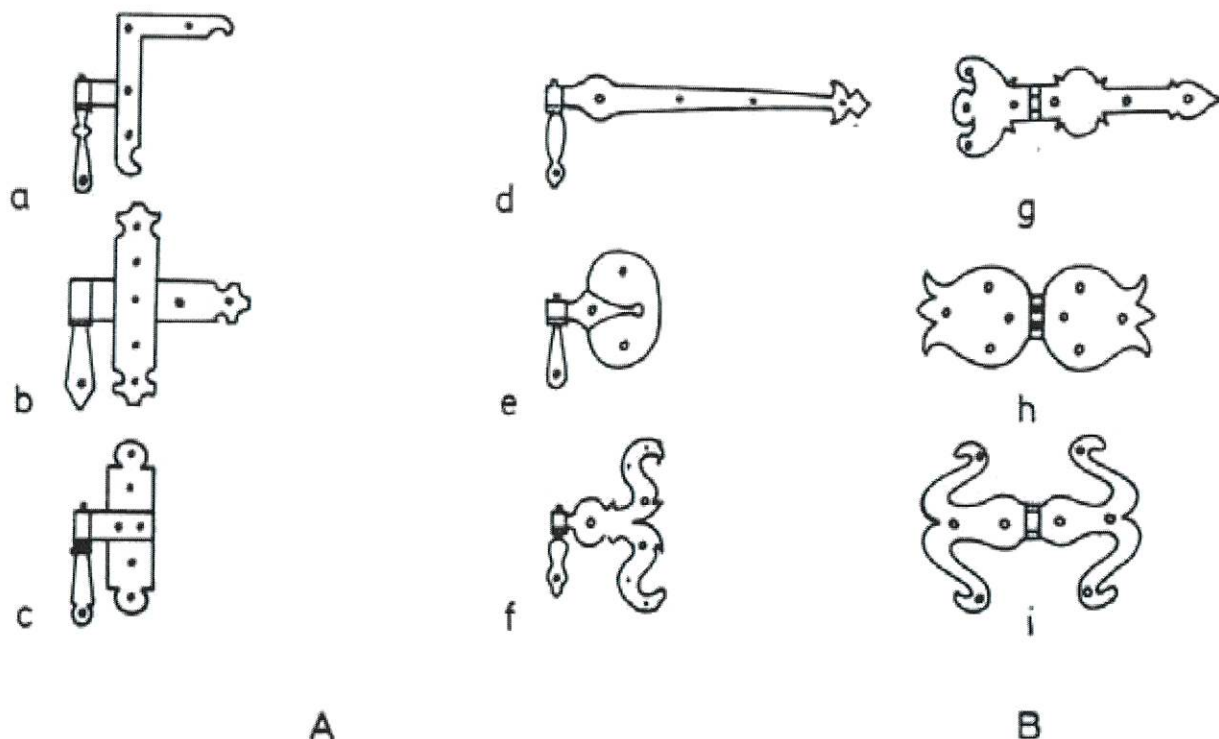
Il. 50A Elementy okien szklonych na kit: A - Zestawienie ramiaków i szczeblin: a. Gdańsk, ul. Św. Trójcy 1, dom szeregowy z galerią (okno parteru od podwórza, XVIII/XIX w.) b. Toruń, ul. Dzierżyńskiego 28 (okno nieistniejące - poddasze od frontu, XVIII w.) c. Chelmino, d. koszar, po 1774 r. (okno nieistniejące-parter) d. Wilanów, kuchnie królewskie, 1775 r. (okno nieistniejące) e. Warszawa, Biały Domek w Łazienkach (okno nieistniejące - I piętro ok. 1775 r.) f. Toruń, ul. Dzierżyńskiego 28 (okno nieistniejące - parter od podwórza, XVIII/XIX w.) g. przekrój typowy o grub. 37 mm h. przekrój typowy o grub. 45 mm **B - Konstrukcja skrzydła okiennego ze szczeblinami krzyzowymi** [oprac. autor, repr. A. Skowroński]

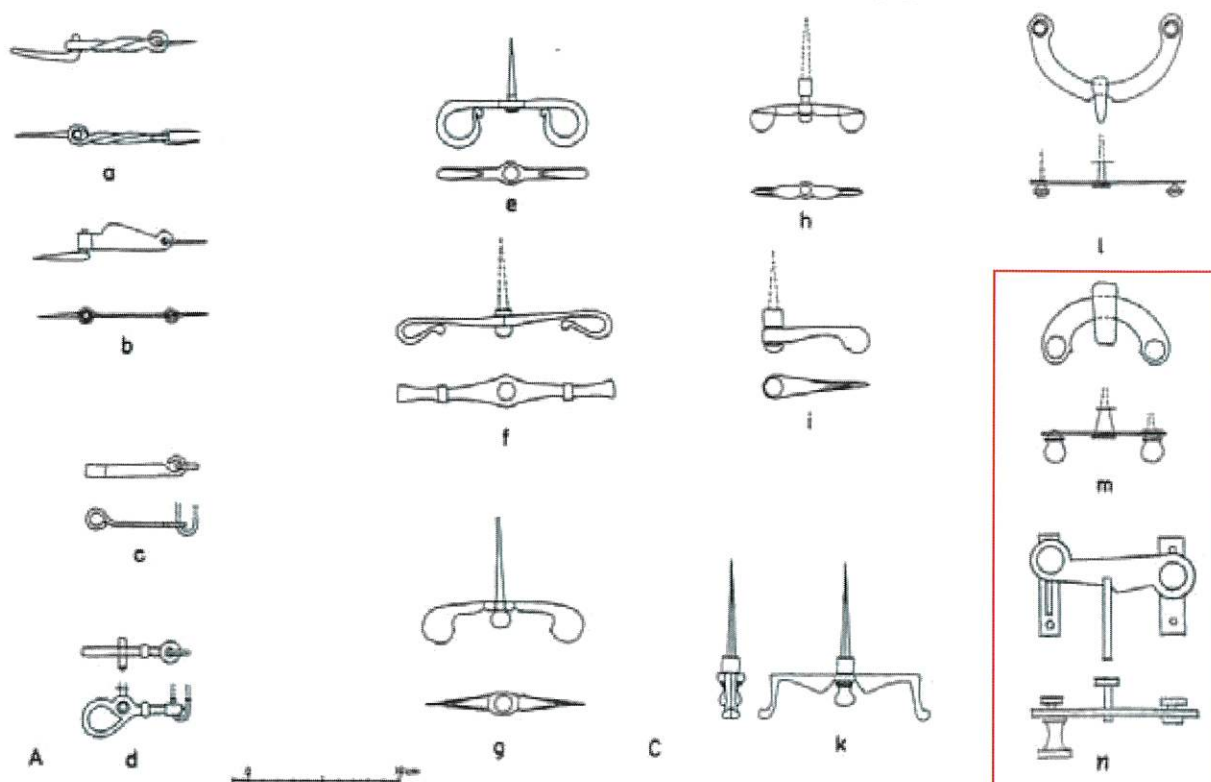
II. 71 Okucia łączące (cz.I): **A** - haki do ościeżnic: a. Toruń, Bursa Gimnazjalna 1598-1600 b. Chełmno, d. Arsenal, 1811 r. c. Toruń, ul. Żeglarska 9, XIX w. **B** - zawiasy z hakiem (tzw.polskie) oraz narożniki: d. zawias tarczowy - Toruń, ratusz, 1603 r. e. zawias tarczowy f. zawias pionowy i narożnik - Warszawa, Biały Domek, ok. 1775 r. g. zawias kątowy - Toruń, ul. Chełmińska 28, pocz.XVIII w. h. zawias kątowy - Toruń, Most Pauliński i. zawias kątowy, narożnik - Gdańsk, ul. Św. Trójcy, k.XVIII w. k. zawias kątowy, narożnik - Zamość, oficyna pałacowa, XVIII/XIX w. l. zawias kątowy, narożnik - Gniezno, ul. Tumska 3, pocz.XIX w. m. zawias kątowy, narożnik - Chełmno, ul. 22 Stycznia 37, pocz. XIX w. [na podstawie zbiorów IZiK UMK rys. M. Smoktunowicz, repr. A. Skowroński]

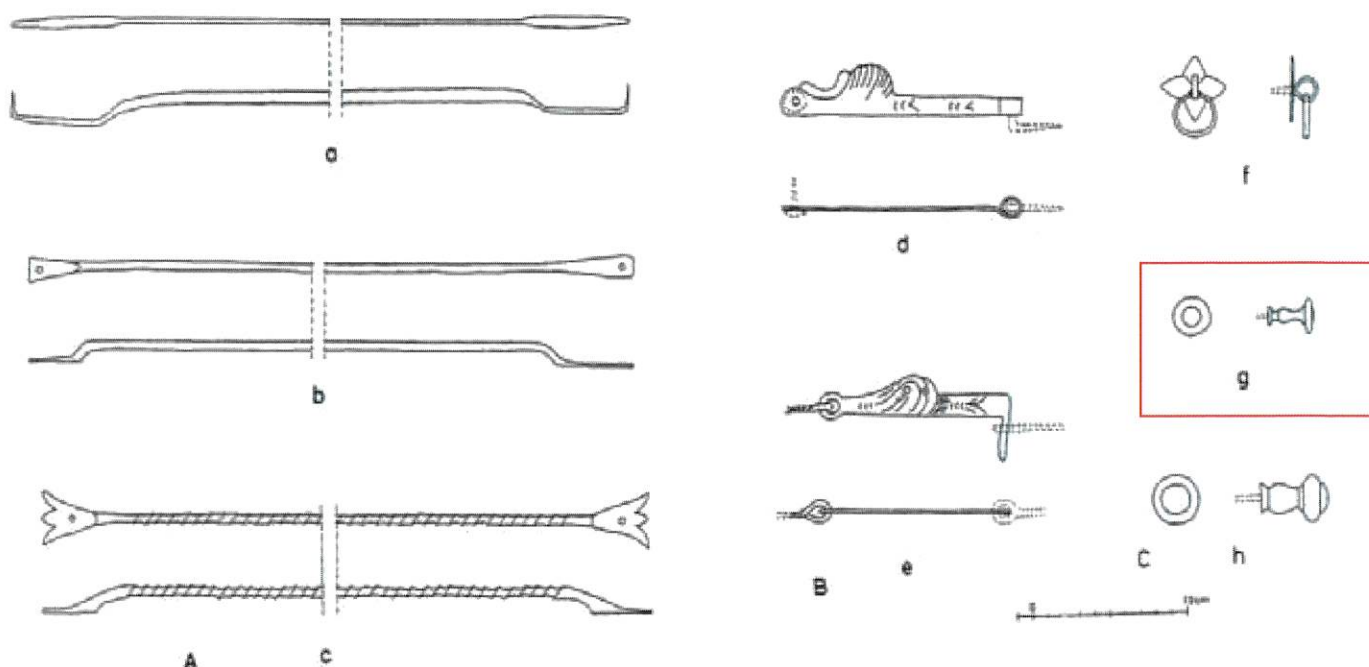
II. 72 Okucia łączące (cz.II): **A** - zawiasy z hakiem (tzw.polskie) oraz narożniki: a. zawias kątowy, narożnik - Gdańsk, d.Biblioteka Zappiusa, po 1680 r. b. zawias kątowy, narożnik - Jelenia Góra c. zawias kątowy, narożnik - Nowa Wieś, dwór, II poł. XVIII w. d. zawias kątowy, narożnik - Toruń, kamienica Pod Gwiazdą, II poł. XVIII w. **B** - zawiasy czopowe (tzw.francuskie) e. zawias czopowy - Warszawa, Podchorążówka, k. XVIII w. f. zawias czopowy, narożnik - Warszawa-Wilanów, pałac, XVIII w. [na podst. zbiorów IZiK UMK rys. M. Smoktunowicz, repr. A. Skowroński]

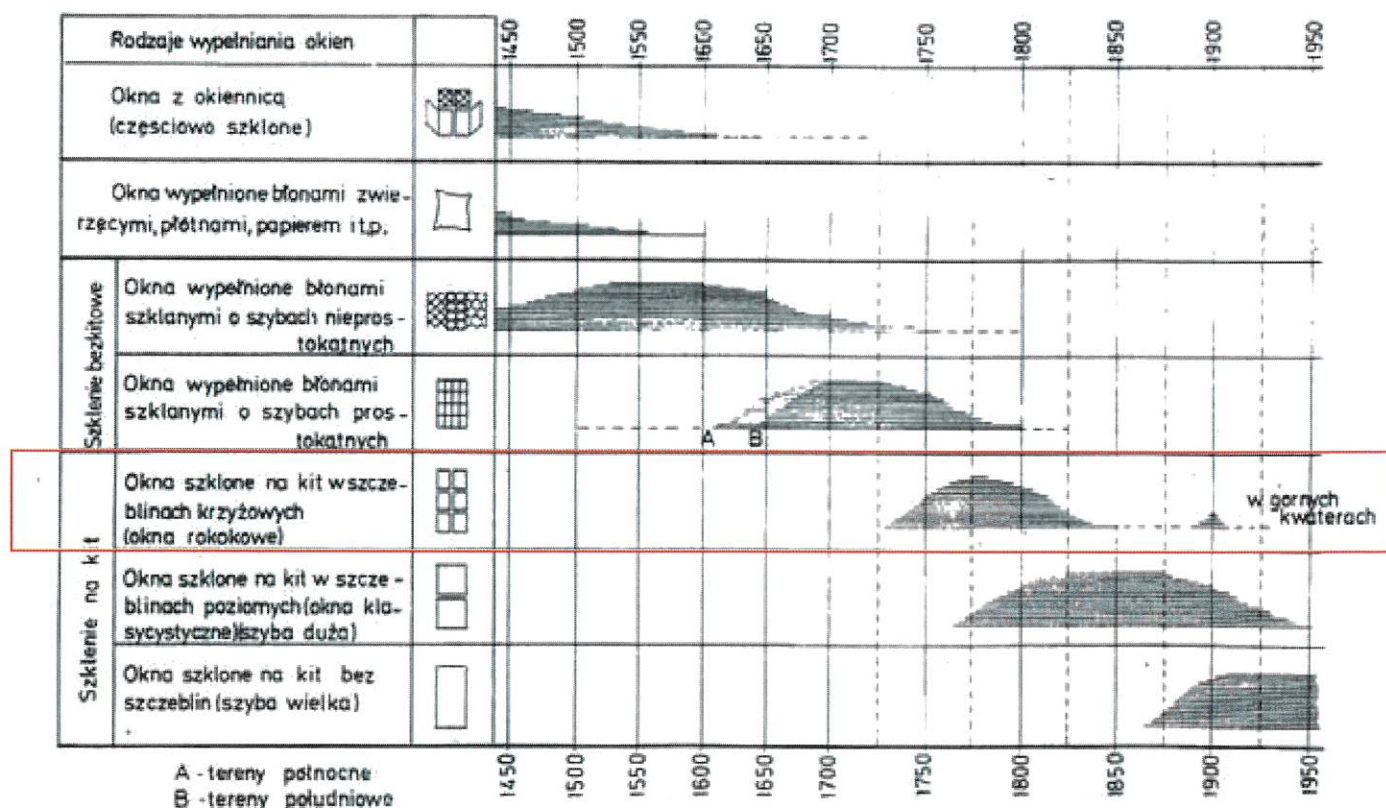
II. 73 Okucia łączące (cz.III): typy okuć występujące w okiennicach: **A** - zawiasy z hakiem (tzw. polskie): a. zawias kątowy b. zawias krzyżowy c. zawias pionowy d. zawias pasowy e. zawias tarczowy f. zawias esowy **B** - zawiasy splecione: g. zawias niesymetryczny h. zawias symetryczny tarczowy i. zawias symetryczny esowy [oprac. autor, repr. A. Szandomirski]

II. 74 Okucia zamykające (cz.I): **A** - haczyki okienne: a. haczyk z oczkiem - Gdańsk, d. Biblioteka Zappiusa, po 1680 r. b. haczyk z oczkiem - Nieszawa, ul. 1-go Maja 1, pocz. XIX w. c. haczyk z oczkiem - Trzebiatów, Pl. Zygmunta III, I poł. XVIII w. d. haczyk z uchwytem - Paluzy (d. pow. Biskupiec Reszelski), kościół parafialny z XIX w. **B** - zakrętka (obartle): e. zakrętka dwuskrzydłowa - Świerżno, dwór, II poł. XIII w. f. zakrętka dwuskrzydłowa - Toruń, ratusz, ok. 1603 r. g. zakrętka dwuskrzydłowa - Toruń, kamienice - Toruń, ul. Małe Garbary 30, ok. poł. XIX w. h. zakrętka dwuskrzydłowa - Toruń, ul. Małe Garbary 30, ok. poł. XIX w. i. zakrętka jednoskrzydłowa - Chełmno, d. arsenał, 1811 r. k. zakrętka dwuskrzydłowa - Świerżno, dwór, XVIII/XIX w. **C** - zakrętka dźwigniowa (dla okien ze słupkiem): l. zakrętka dźwigniowa - Gniezno, ul. Tumskie 3, pocz. XIX w. m. zakrętka dźwigniowa - Gniezno, kanonia, ul. Kolegiaty 2, pocz. XIX w. n. zakrętka dźwigniowa - Toruń, ul. Konopnickiej 27, pocz. XX w. (na podst. zbiorów IZiK UMK rys. M. Smoktunowicz, repr. A. Skowroński)

II. 77 Okucia zabezpieczające i uchwytyowe: **A** - wiatrownice: **a.** wiatrownica o przekroju prostokątnym - Miedziera, kościół drewniany z 1620 r. (obecnie w Radkowicach) **b.** wiatrownica o przekroju okrągłym - Gniew, kamienica w Rynku **c.** wiatrownica "skręcana" - Gdańsk, **d.** Biblioteka Zappiusa, po 1680 r. **B.** haki przeciwwiatrowe: **d.** hak z tulejką - Smolajny, pałac bpa A. Grabowskiego, II poł. XVIII w. **e.** hak z trzpieniem, XVIII w. **C.** uchwyty: **f.** kółko - Świerżno, dwór, ok. poł. XVIII w. **g.** gałeczka - Wilanów, pałac, XVIII w. **h.** gałeczka - Zamość, oficyna pałacowa, XVIII/XIX w. [na podst. zbiorów IZiK UMK rys. M. Smoktunowicz, repr. A. Skowroński]

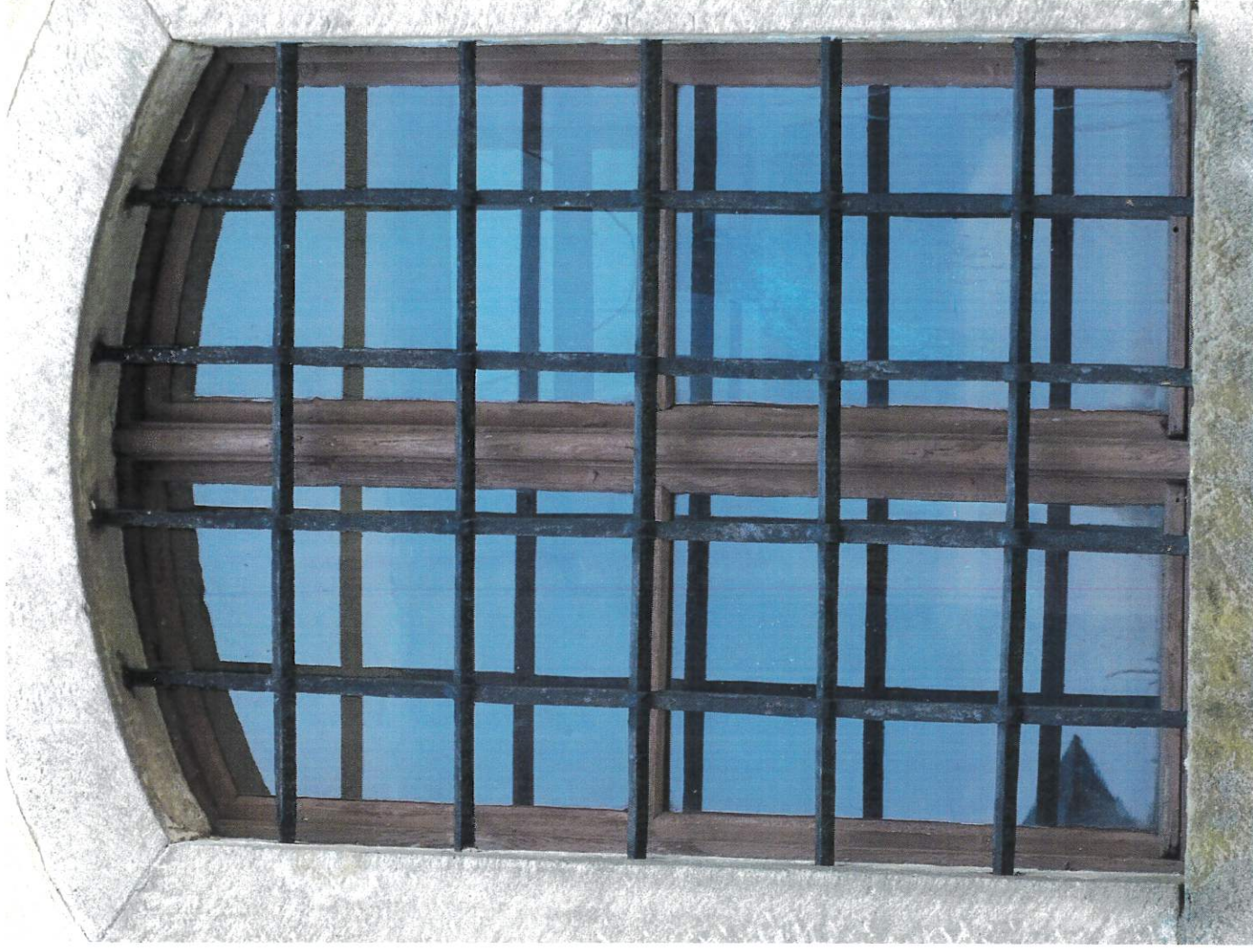

II. 78 Tablica chronologiczna wypełnienia i oszklenia okien na terenie Polski od ok. 1450 r. [oprac. autor, repr. A Szandomirski]

Załącznik nr 6. Strona 130, Jan Tajchman „STOLARKA OKIENNA W POLSCE, ROZWÓJ I PROBLEMATYKA KONSERWATORSKA”, BIBLIOTEKA MUZEALNICTWA I OCHRONY ZABYTKÓW, STUDIA I MATERIAŁY- Tom V, Warszawa 1990. Zaznaczono podobny uchwyt i okres występowania podobnej stolarki okiennej.

Fot.1. Elewacja północna kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Zaznaczono numerację oraz literami typ okien. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot.2-3. Okno nr 1 elewacji północnej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot.4-5. Okno nr 2B elewacji północnej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielśławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot.6-7. Okno nr 3B elewacji północnej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 8-9. Okno nr 4B elewacji północnej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 10-11. Okno nr 15A elewacji południowej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 12-13. Okno nr 16A elewacji północnej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 14-15. Okno nr 17A elewacji północnej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 16-17. Okno nr 18A elewacji północnej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 18-19. Okno nr 19A elewacji północnej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 20. Elewacja zachodnia 15A 1B kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Zaznaczono numerację oraz litearni typ okien. Stan zachowania luty 2023

Fot. 21-22. Okno nr 5D elewacji zachodniej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

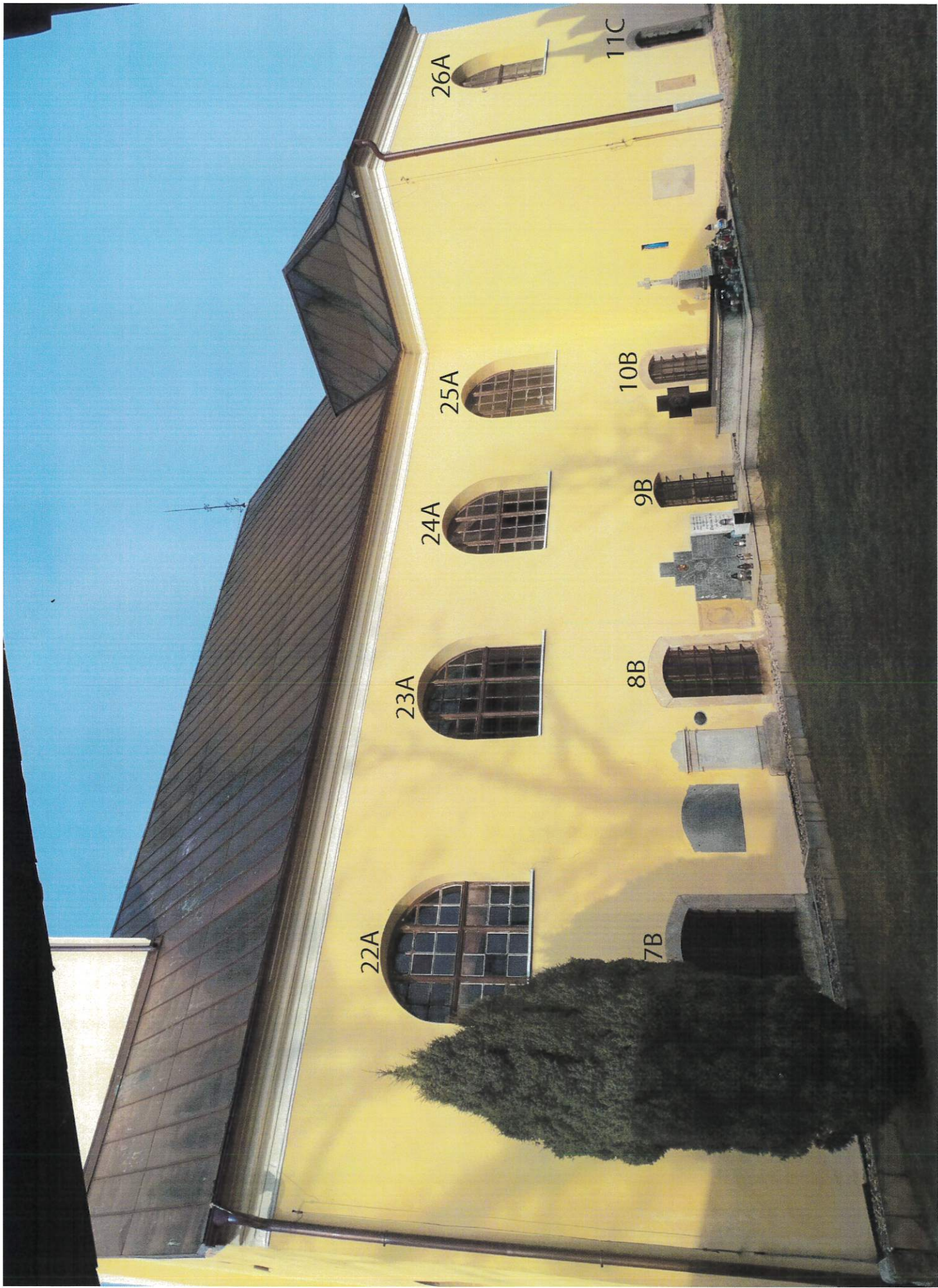
Fot. 23-24. Okno nr 20A elewacji zachodniej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

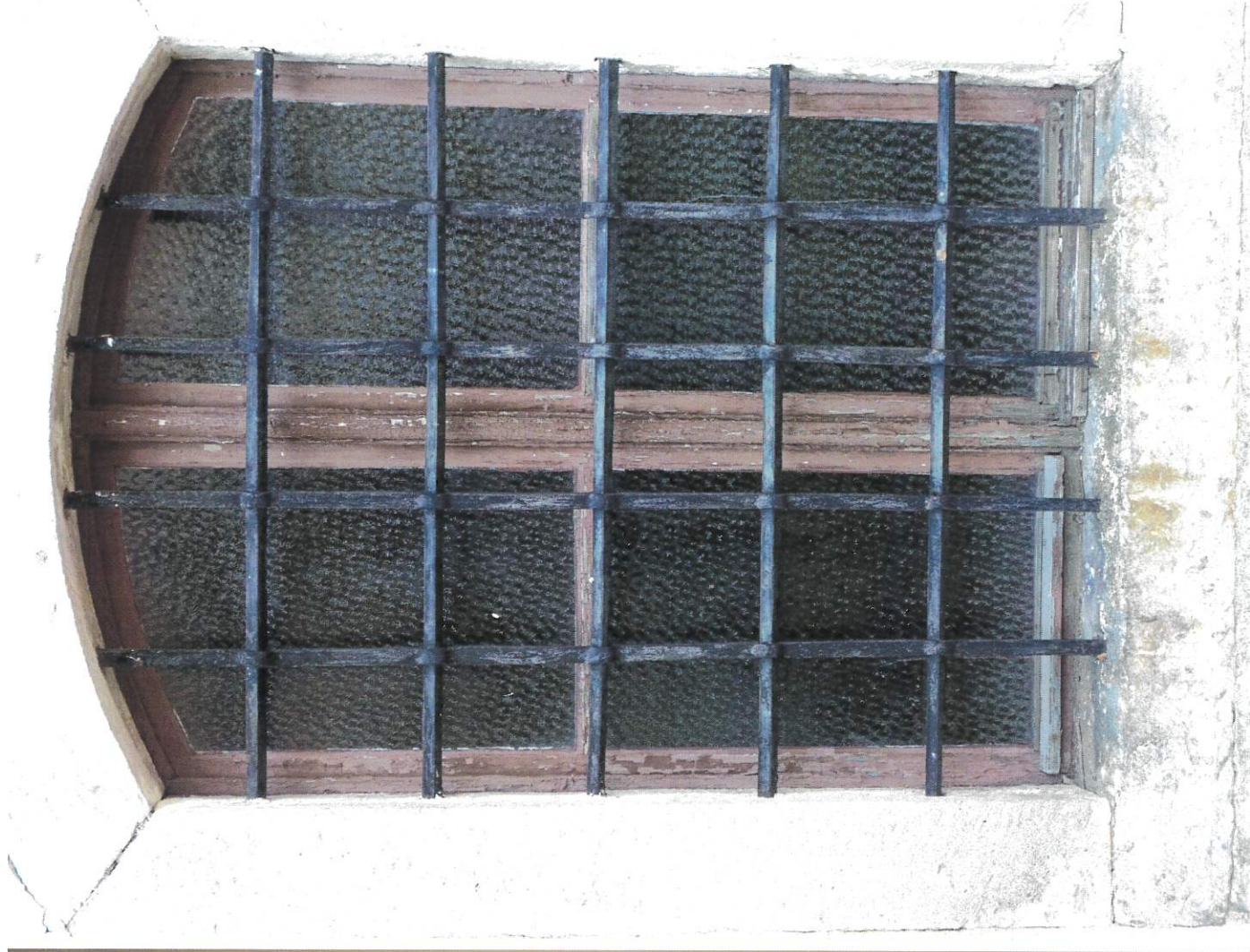
Fot. 25-26. Okno nr 6D elewacji zachodniej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 27-28. Okno nr 21A elewacji zachodniej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

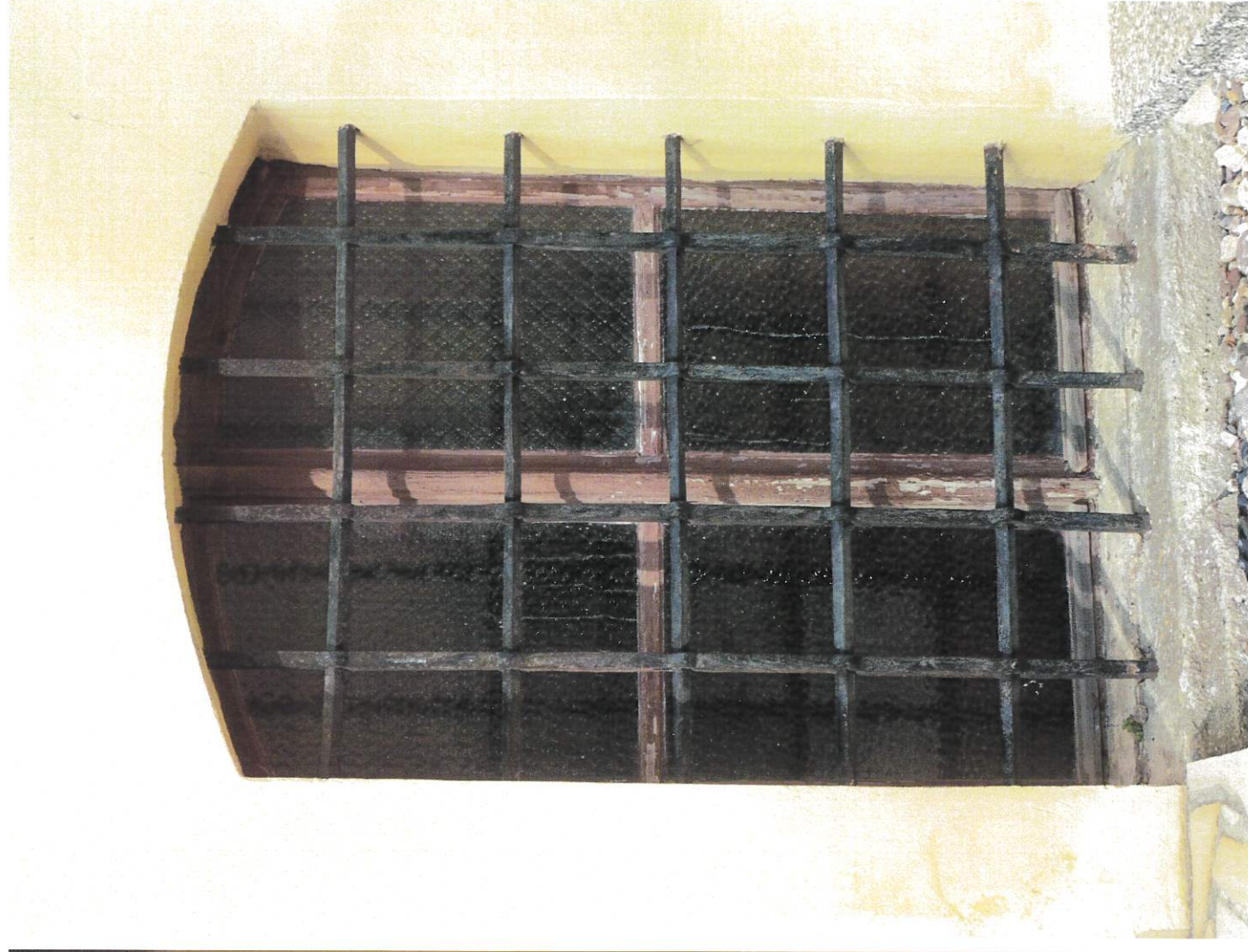
Fot. 29. Elewacja południowa kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Zaznaczono numerację oraz litearni typ okien. Stan zachowania luty 2023 r.

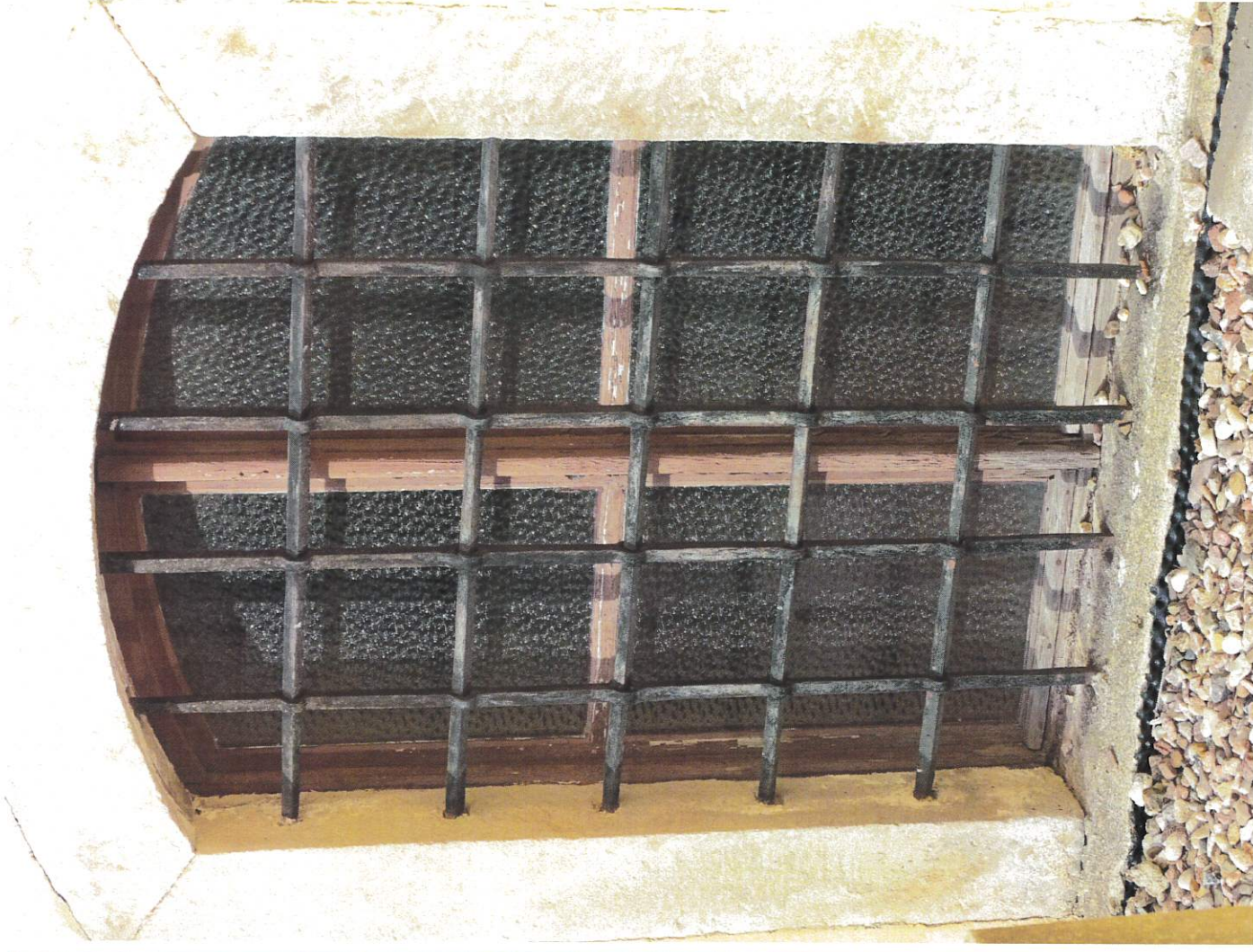
Fot. 30-31. Okno nr 7B elewacji południowej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielślawiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

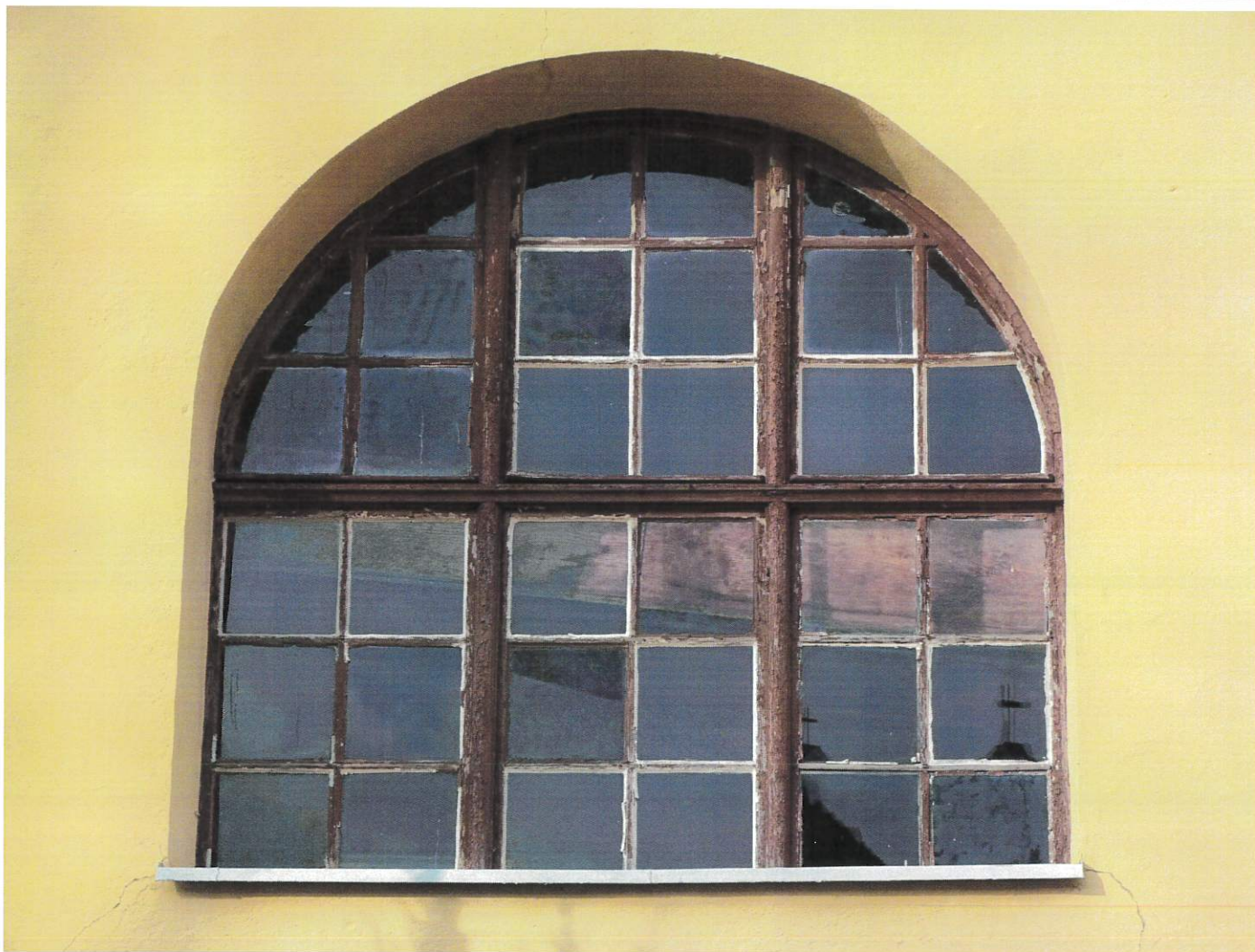
Fot. 32-33. Okno nr 8B elewacji południowej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielślawiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

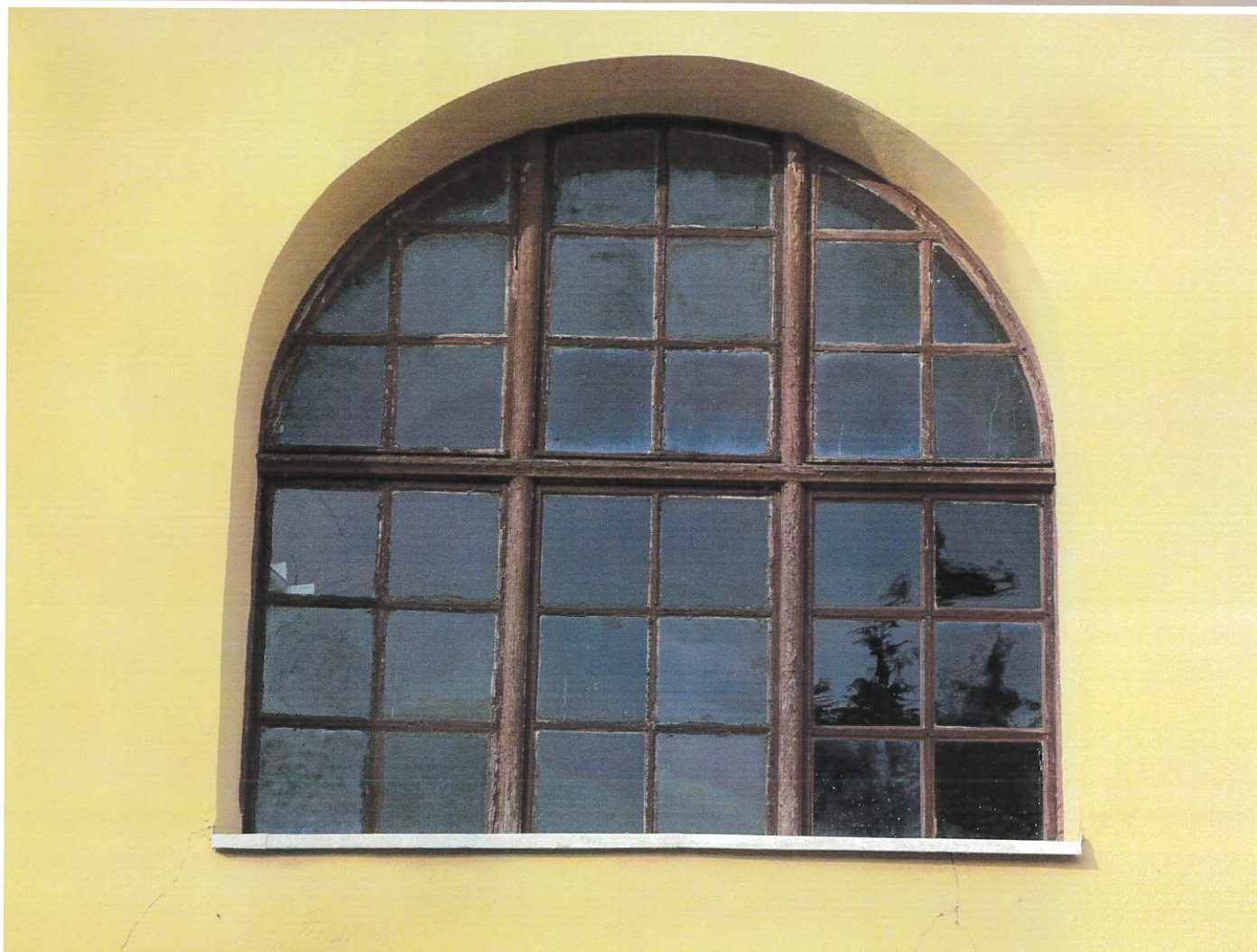
Fot. 34-35. Okno nr 9B elewacji południowej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 36-37. Okno nr 10B elewacji południowej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 38-39. Okno nr 22A elewacji południowej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

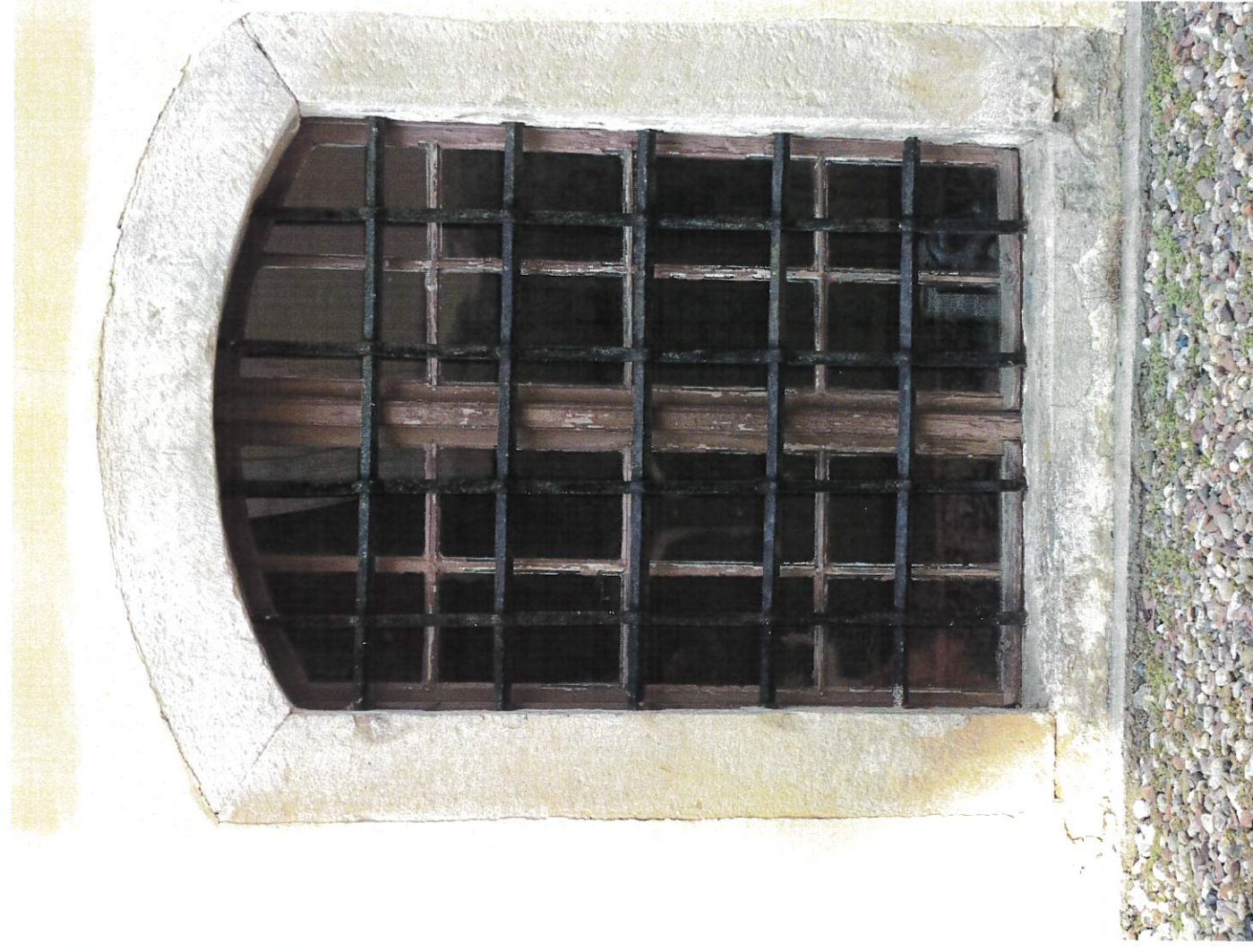
Fot. 40-41. Okno nr 23A elewacji południowej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 42-43. Okno nr 24A elewacji południowej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 46. Okno nr 27A elewacji południowej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu.
Widok od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 47-48. Okno nr 11C elewacji południowej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 49. Elewacja wschodnia kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielistawiu. Zaznaczono numerację oraz litearni typ okien. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 50-51. Okno nr 14C elewacji wschodniej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz i od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 52. Okno nr 27A elewacji wschodniej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu.
Widok od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 53. Okno nr 27A elewacji wschodniej kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu.
Widok od zewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.

Fot. 54-55. Detale pokazujące zniszczenia zabytkowej stolarki kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu.
Widok od wewnątrz. Stan zachowania lutego 2023 r.

Fot. 56-57. Detale pokazujące zniszczenia zabytkowej stolarki kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu. Widok od wewnątrz. Stan zachowania lutego 2023 r.

Fot. 58-59. Detale pokazujące zniszczenia zabytkowej stolarki kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu.
Widok od wewnątrz. Stan zachowania lutego 2023 r.

Fot. 60-61. Detale pokazujące zniszczenia zabytkowej stolarki kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu.
Widok od wewnątrz. Stan zachowania lutego 2023 r.

Fot. 62-63. Detale pokazujące zniszczenia zabytkowej stolarki kościoła p.w. św. Katarzyny w Starym Wielisławiu.
Widok od wewnątrz. Stan zachowania luty 2023 r.